

Mikro- ja pk-yritysten kasvun ja viennin aluekuva

Matti Muhos

johtaja, Oulun yliopisto, Kerttu Saalasti Instituutti
professori, kasvun johtaminen, uudistuva liiketoiminta ja digitalisaatio

Yrittäjyyden neuvottelukunta 3/2024

23.5.2024

Mikro- ja pk-yritysten alueellinen kehityskuva

Kotavaara, O., Björk, P., Saarela, M., & Muhos, M. (2024*)
Aluetilastollinen katsaus mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten alueelliseen kehityskuvaan.
Kunnallisan kehittämissäätiön Julkaisu 66. KAKS, Helsinki.

Tarkastelemme katsauksessa mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten liikevaihdon, työpaikkojen sekä tavara- ja palveluviennin kehityskuvaa.

Tarkastelimme kuntien yrityskehityksen kasvu- ja kehitysprofilleja tilastollisesti yhdistämällä yritysten talouden, työllistävyyden ja viennin (tavarat sekä palvelut) rekisteritiedot. Lisäksi selvitimme sitä, kuinka vahvasti kasvu kytkeytyy alueelliseen rakenteeseen.

Tarkastelulle on tarvetta mm. siksi, koska mikro-, ja pk-yritykset ovat kansantalouden dynaamisia uudistajia. Ne tuottavat paikallisesti ja alueellisesti työtä ja elinvoimaa (Fritsch & Müller, 2004; Müller, van Stel & Storey, 2008; Saarela ym., 2015). Näillä yrityksillä on myös merkittävä potentiaali uusien innovaatioiden tuottajina (Forsman 2011) ja uusien työpaikkojen luojina (De Wit & De Kok, 2014).

* = julkaistaan toukokuussa 2024

JULKAISU

Ossi Kotavaara, Pauliina Björk, Martti Saarela ja Matti Muhos

ALUETILASTOLLINEN KATSAUS MIKROYRITYSTEN SEKÄ PIENTEN JA KESKISUURTEN YRITYSTEN ALUEELLISEEN KEHITYSKUVAAN

KAKS – KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖ

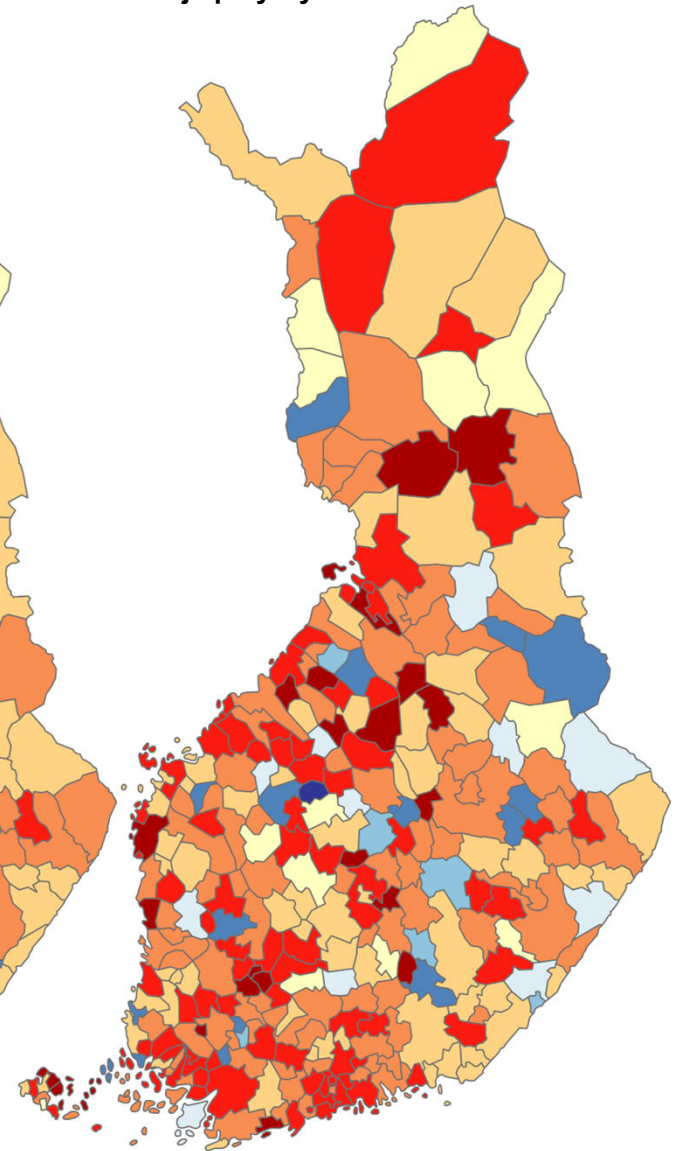
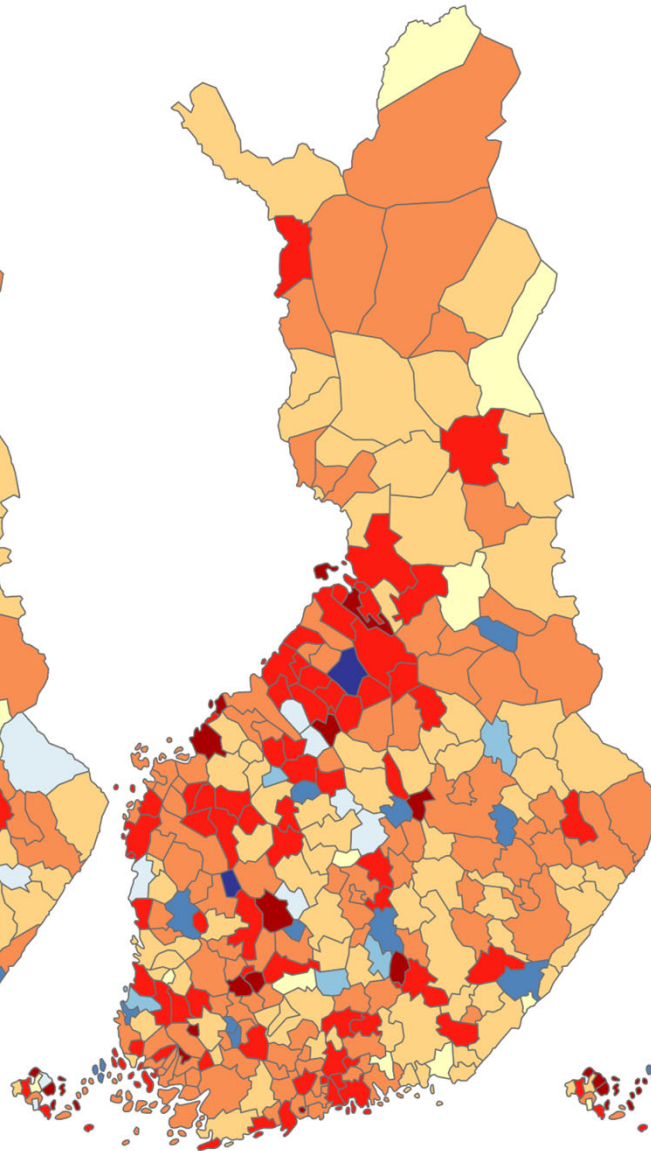
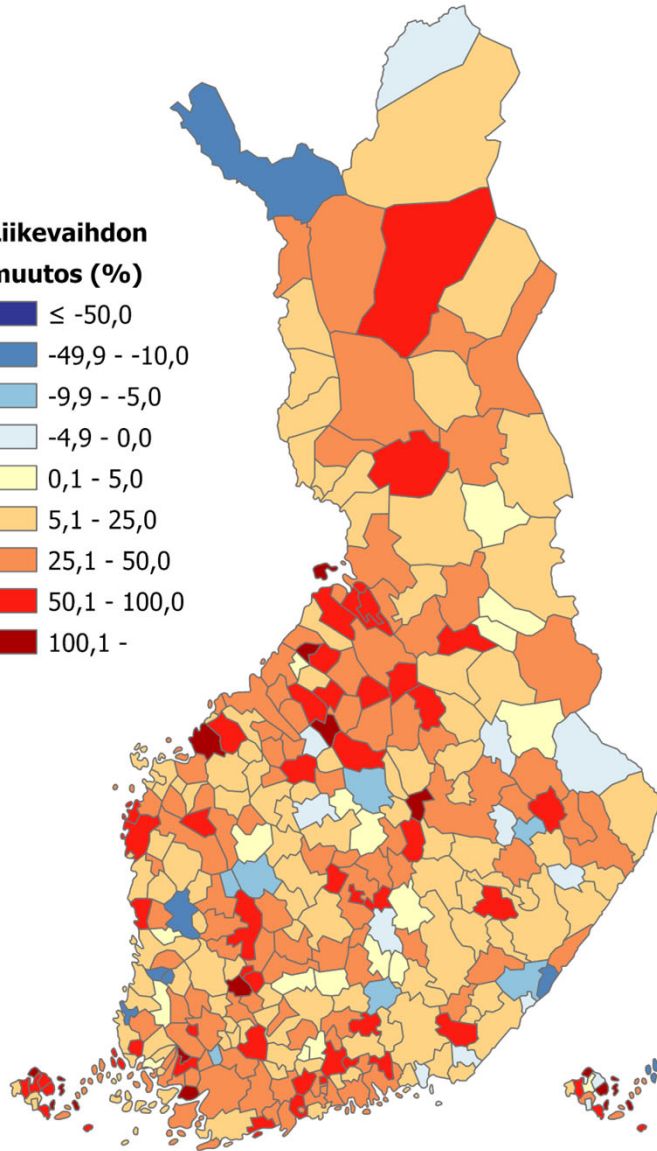

Mikroyritykset

Mikro- ja pienyritykset

Mikro- ja pk-yritykset

Liikevaihdon muutos (%)

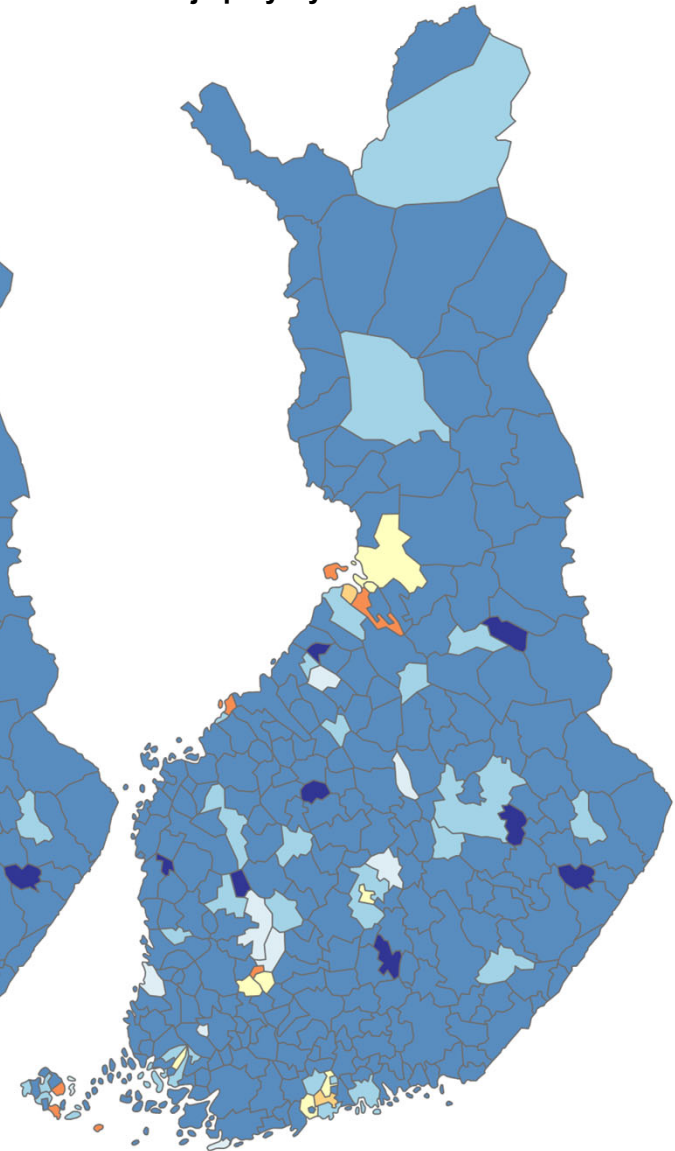
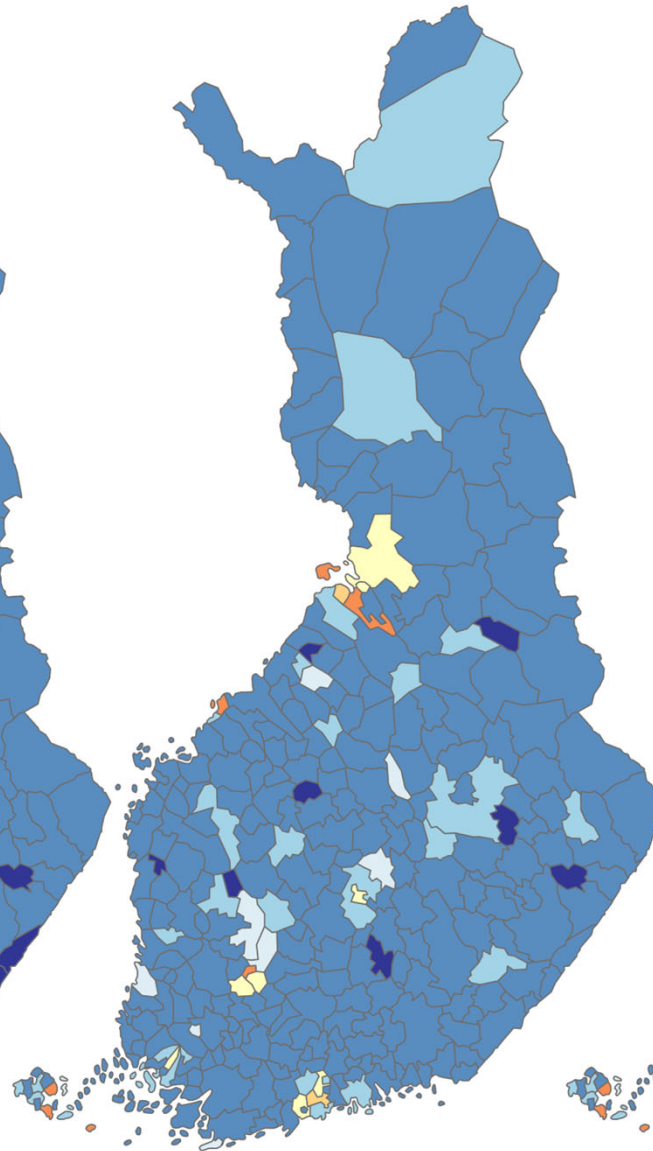
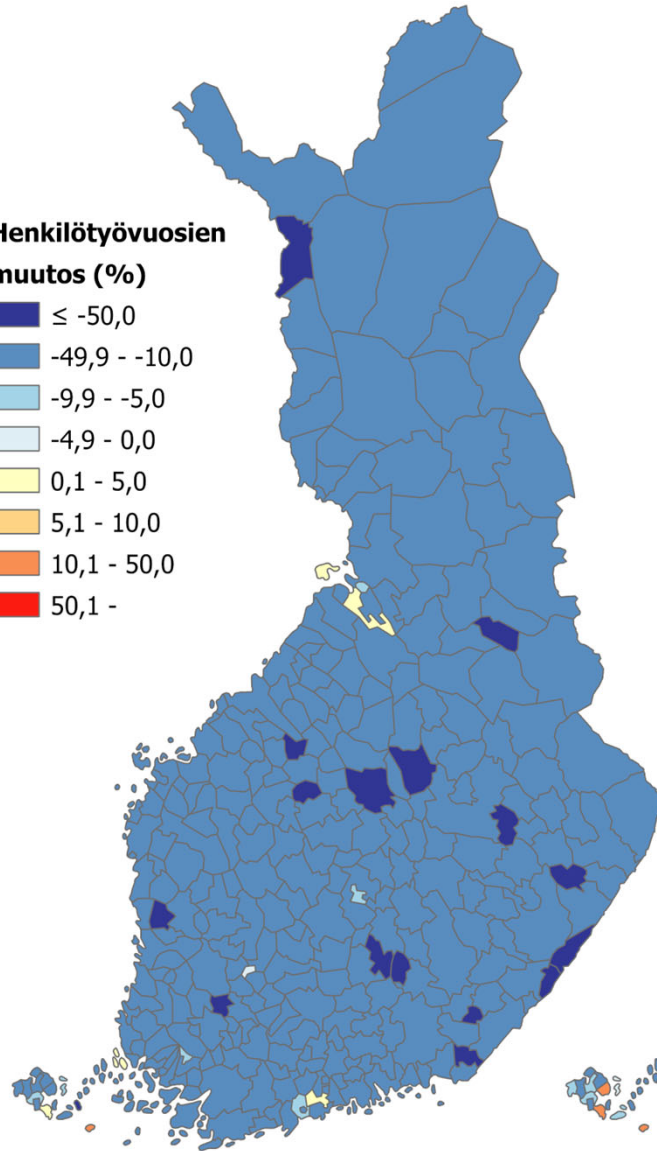
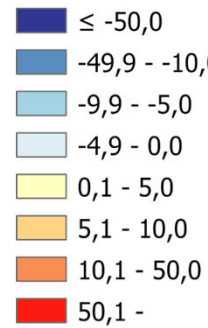

Mikroyritykset

Mikro- ja pienyritykset

Mikro- ja pk-yritykset

Henkilötyövuosien muutos (%)

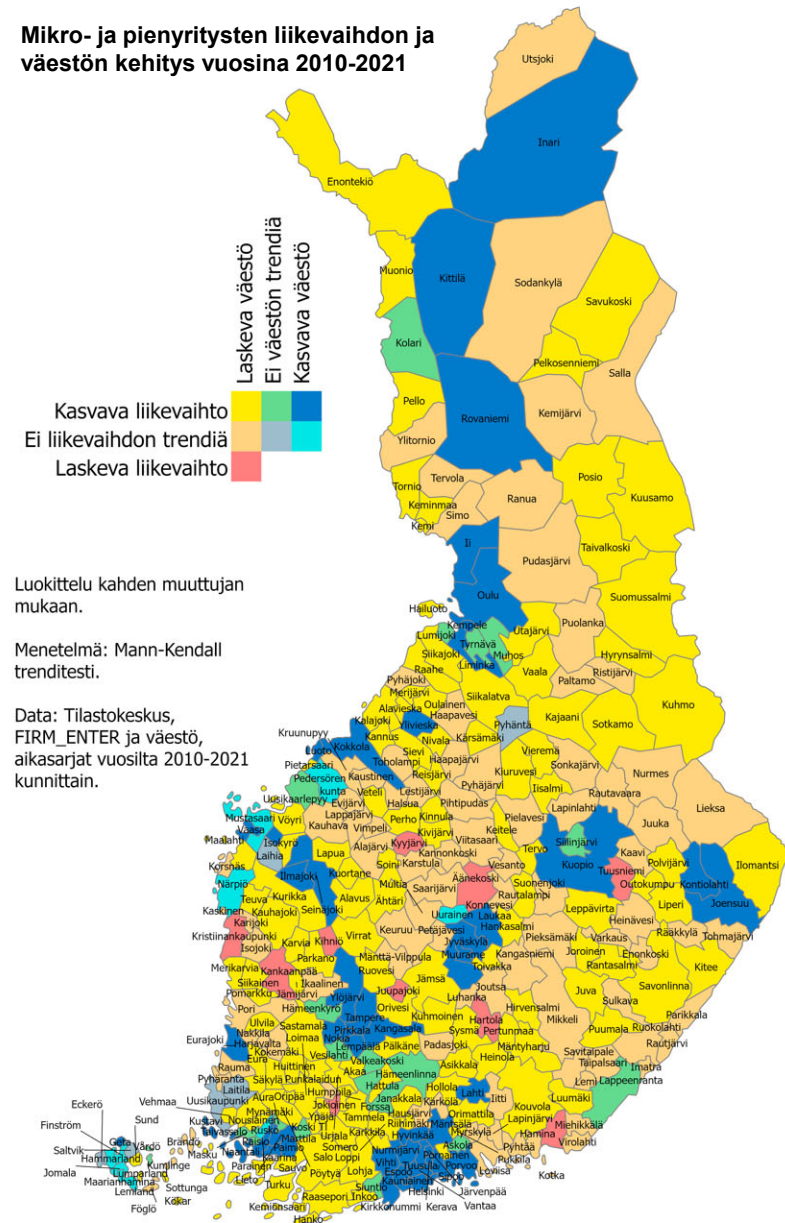

Mikro- ja pienyritysten liikevaihdon ja väestön kehitys Suomen kunnissa

- Liikevaihdon ja väestön osalta kasvavat alueet (sininen) käsittää 50 kuntaa, joissa on kasvukeskuksien, niiden lähialueiden ja seutukaupunkien lisäksi muutama maaseutumainen kunta.
- Määrällisesti suurin luokka on väestön osalta laskevat ja liikevaihdon osalta kasvavat alueet (keltainen), joita on yhteensä 132.
- Väestön ja liikevaihdon osalta laskevat alueet (punainen) käsittää 11 kuntaa.
- 83 laskevan väestön kuntaa ilman liikevaihdon trendiä (oranssi),
- 20 kasvavan liikevaihdon kuntaa ilman väestön trendiä (vihreä) ja
- 8 kasvavan väestön kuntaa ilman liikevaihdon trendiä (turkoosi).
- Kumpikaan trendi ei ollut tunnistettavissa 5 kunnan osalta (harmaa).
- Missään Suomen kunnista ei ole laskevaa tai trenditöntä mikro- ja pienyritysten liikevaihtoa ja kasvavaa väestöä.

Liikevaihdoltaan kasvavat alueet, joissa on laskevan väestön trendi tai ei tunnistettavaa trendiä (keltainen ja vihreä) näyttäytyvät alueluokkana, jota ei usein tunnusteta veto- ja pitovoimatekijöiden (esimerkiksi koulutus ja palvelut) kehittämisen näkökulmasta.

Mikro- ja pienyritysten liikevaihdon ja väestön kehitys vuosina 2010-2021

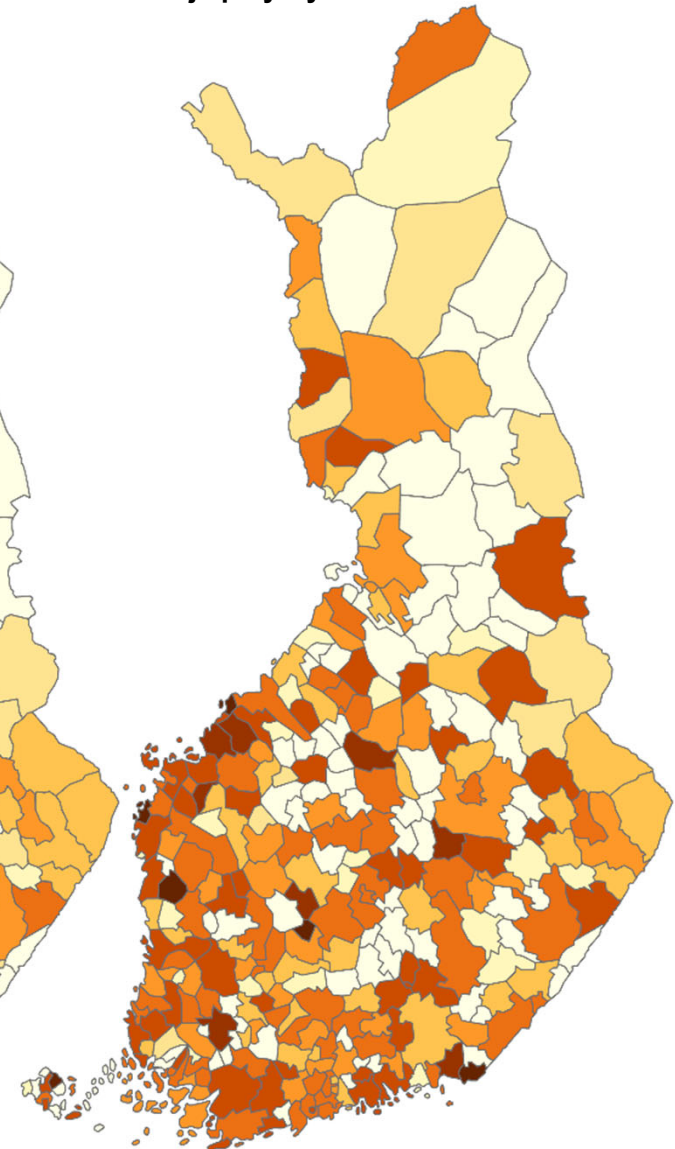
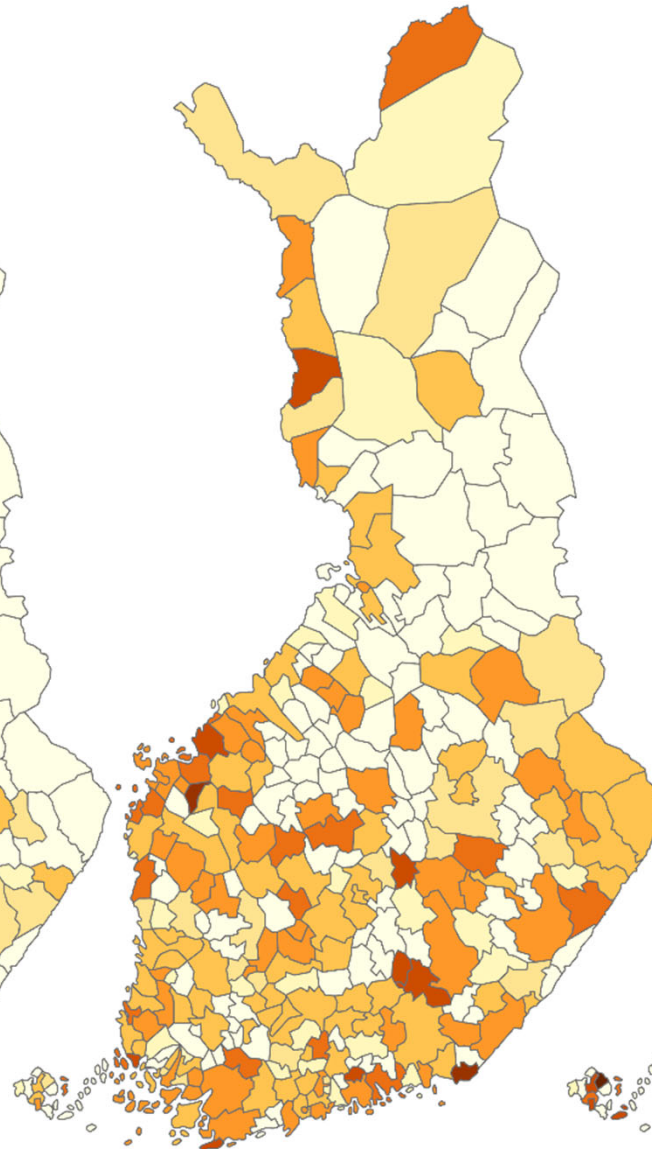
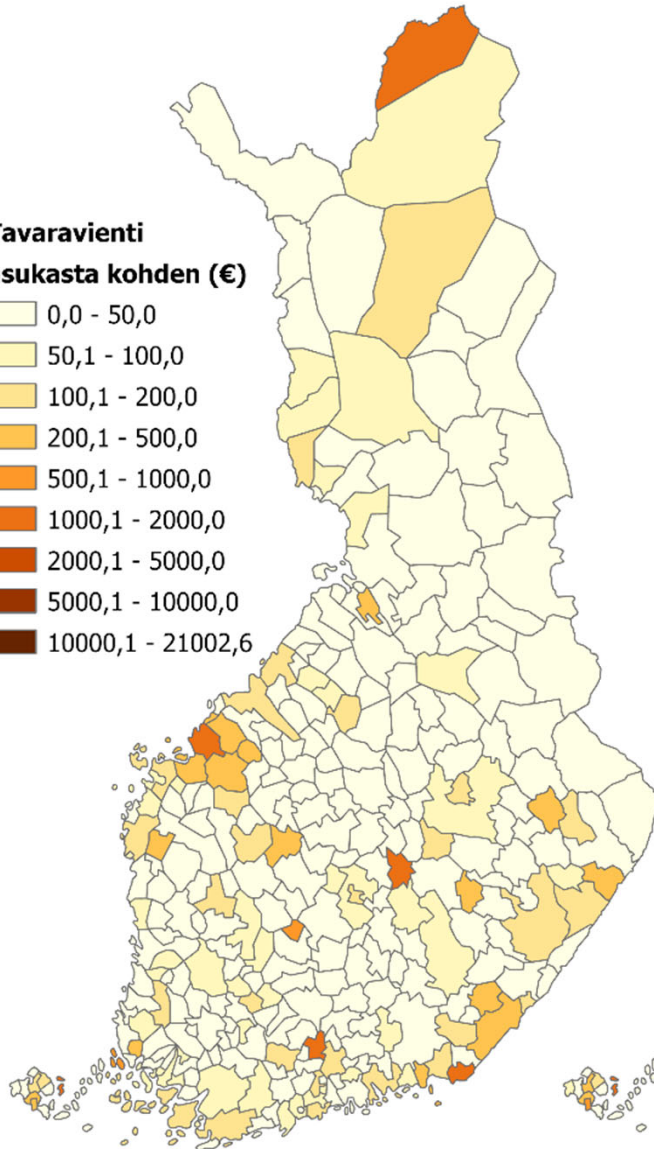
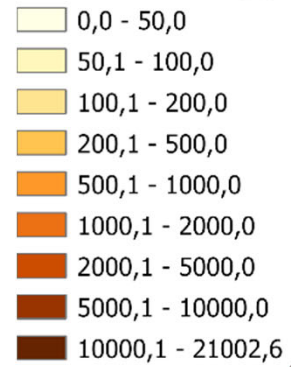

Mikroyritykset

Mikro- ja pienyritykset

Mikro- ja pk-yritykset

Tavaravienti asukasta kohden (€)

Mikroyritykset

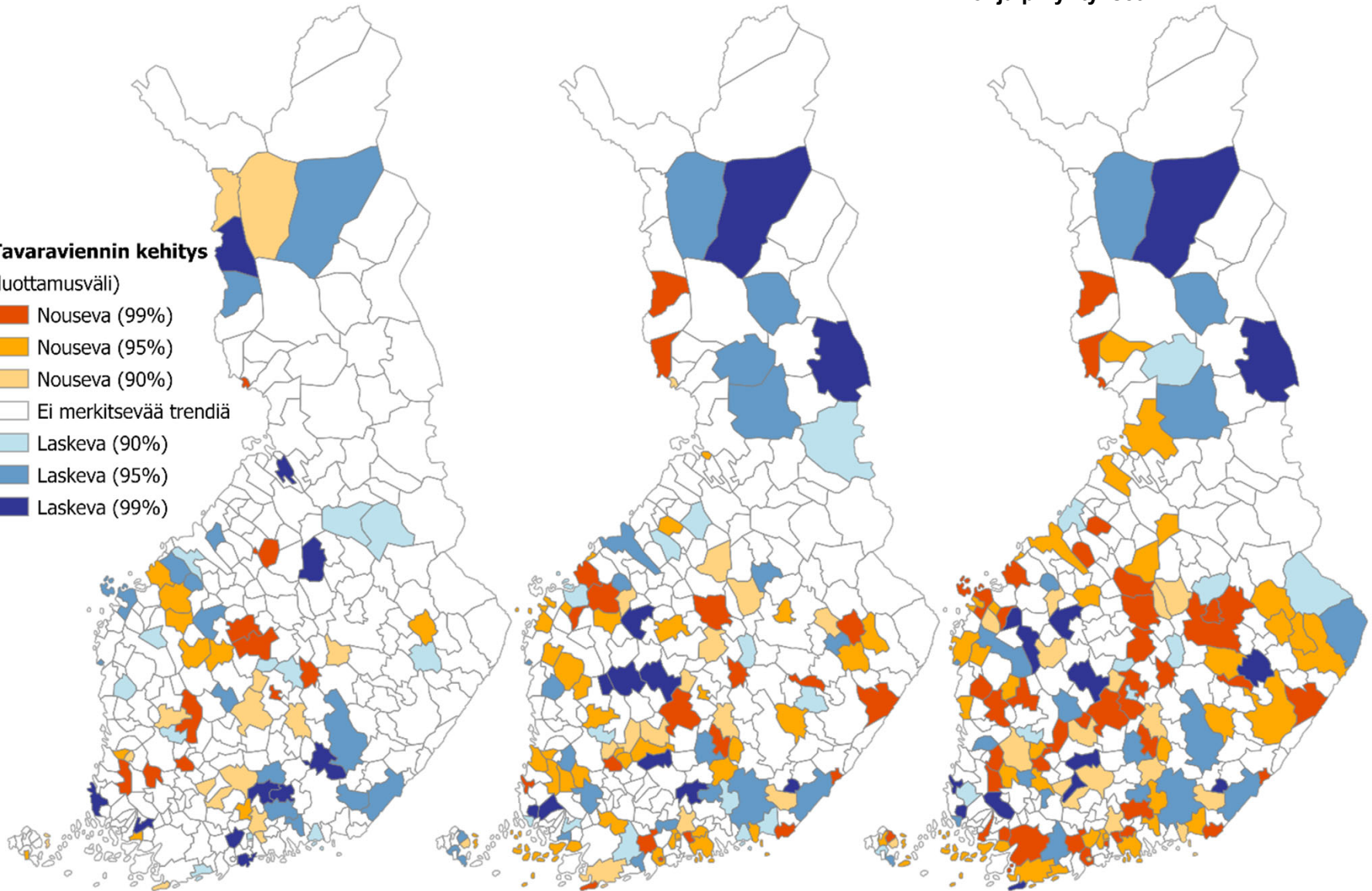
Mikro- ja pienyritykset

Mikro- ja pk-yritykset

Tavaraviennin kehitys

(luottamusväli)

- Nouseva (99%)
- Nouseva (95%)
- Nouseva (90%)
- Ei merkitsevää trendiä
- Laskeva (90%)
- Laskeva (95%)
- Laskeva (99%)

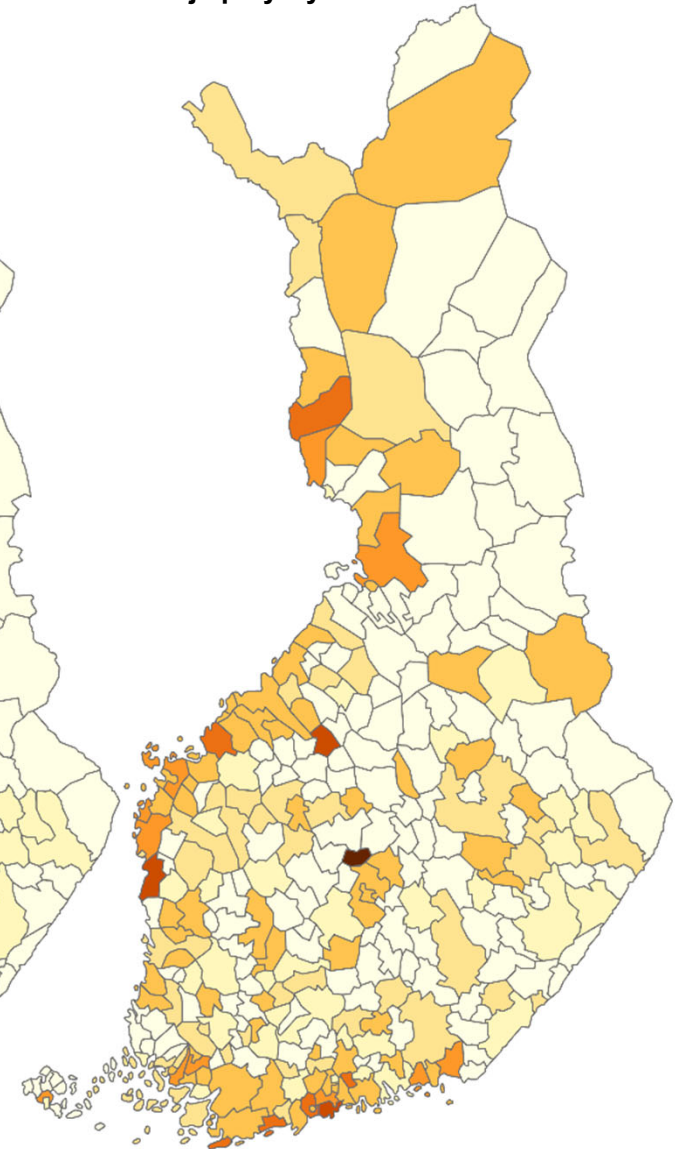
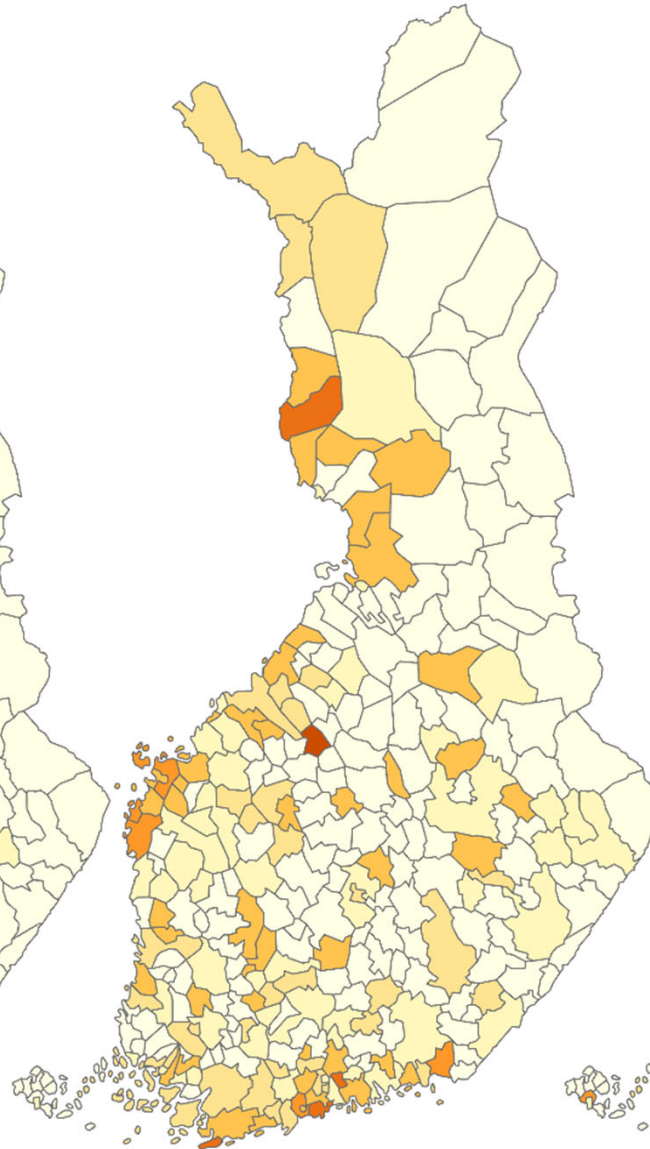
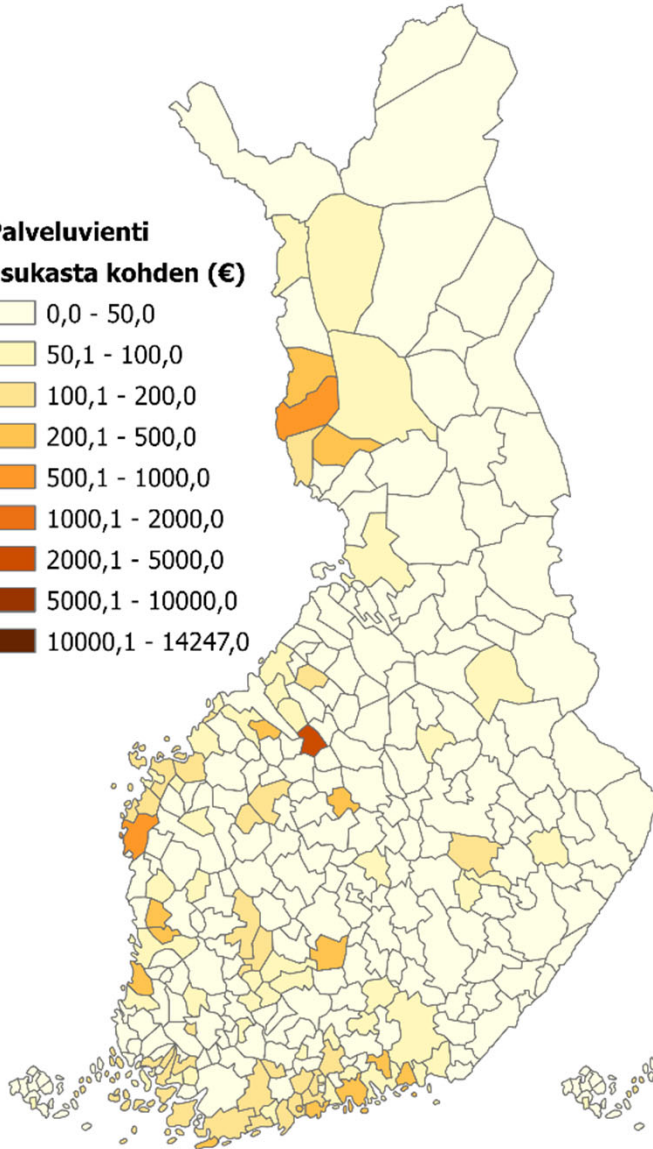
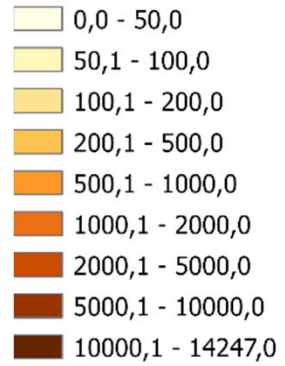

Mikroyritykset

Mikro- ja pienyritykset

Mikro- ja pk-yritykset

Palveluvienti asukasta kohden (€)

Mikroyritykset

Mikro- ja pienyritykset

Mikro- ja pk-yritykset

Palveluviennin kehitys

(luottamusväli)

■ Nouseva (99%)

■ Nouseva (95%)

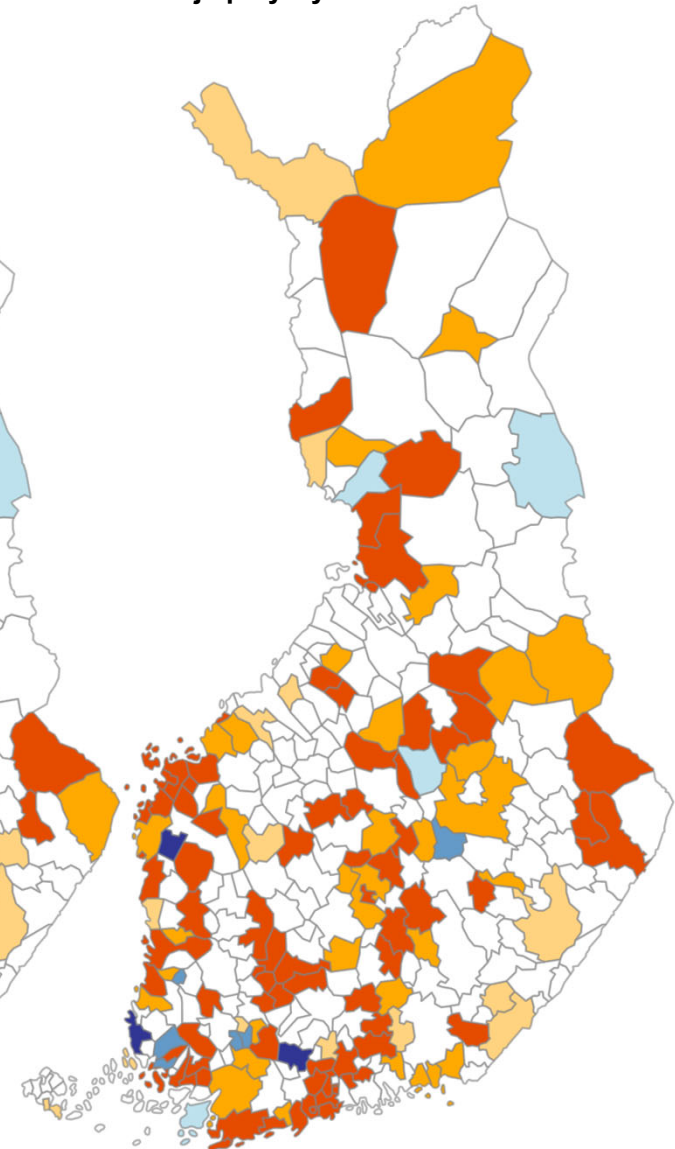
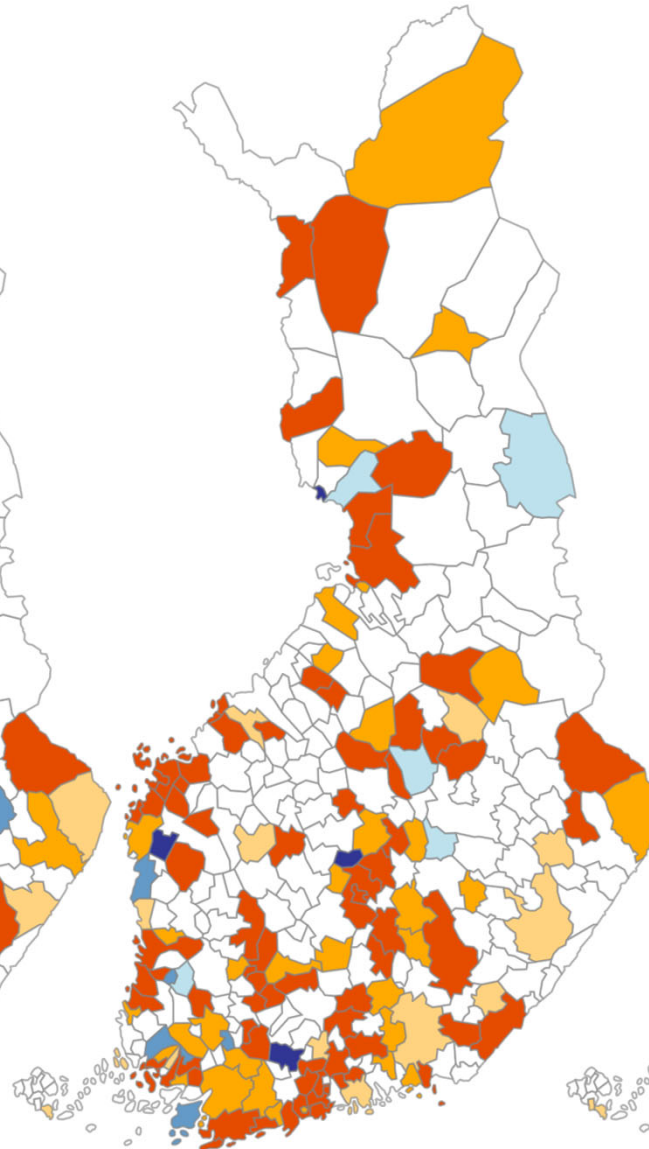
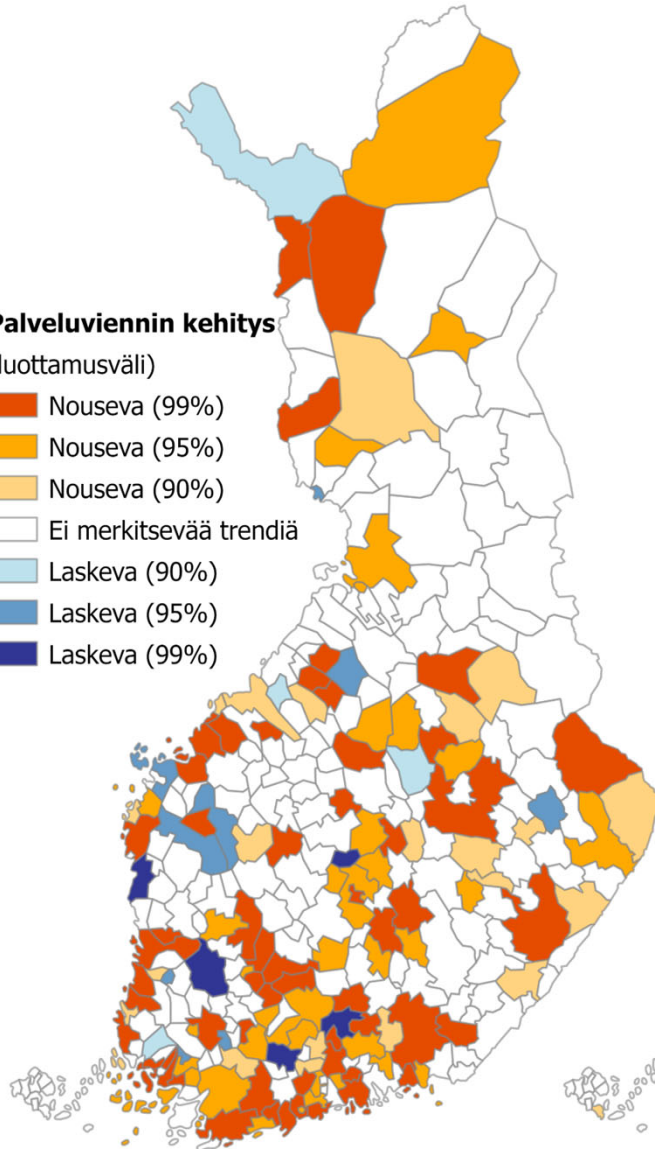
■ Nouseva (90%)

□ Ei merkitsevää trendiä

■ Laskeva (90%)

■ Laskeva (95%)

■ Laskeva (99%)

Yhteenveto

Nopea kasvu ja kansainvälistyminen ovat yhä useammin mahdollisia pienimmillekin yrityksille.

Tämän katsauksen tulokset osoittavat, että kaupunkiseutujen ulkopuolisillakin alueilla on vahva kasvun ja viennin potentiaali.

Kotavaara, O., Björk, P., Saarela, M., & Muhos, M. (2024) *Aluetilastollinen katsaus mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten alueelliseen kehityskuvaan*. Kunnallisalan kehittämissäätiön Julkaisu 66. KAKS, Helsinki.

- **Suomessa kasvuhakuisten pk-yritysten määrä on ollut laskussa jo yli vuosikymmenen** (Björk ym. 2022; Olsbom ym. 2024; Huovinen, 2023). Huolestuttava suuntaus, koska kasvuhakuiset yritykset näyttävät tärkeää roolia kansantaloudessa ja talouden uudistumisessa.
- Kuntatasolle aggregoituna **mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten taloudellinen kasvu näytti vahvalta, mutta näiden yritysten työpaikkakehitys kokonaisuutena negatiiviselta.**
- **Viennin kasvun ja resilienssin näkökulmasta heikkoutenamme on viennin keskittyminen** harvalukuisten suurten yritysten ja niiden toimitusketjujen varaan.
- **Vientimme toimialarakenne on kapea, mikä voimistaa suhdannevaihteluita.** Huolestuttavaa on, että suomalaisten mikroyritysten vientiluvut ovat selkeästi alhaisemmat verrattuna verrokkimaihin (Eurostat, 2021, 2022).
- **Kestävän kasvun turvaamiseksi pk-sektori ja erityisesti mikroyritykset tarvitaan vientiin mukaan.**

Suomen ja Euroopan pienten ja kehittyneiden talouksien välisten kehityserojen kiinniottamiseksi tarvitaan näyttöön perustuvaa tietoa ja vaikuttavia toimia. Kasvun esteiden ja kannusteiden suhteen rakenteellisilla ratkaisuilla on keskeinen rooli mikro- ja pk-yritysten toimintaympäristön kehittämisessä suotuisaksi. Onnistuminen tässä on Suomen elinkeinorakenteen vahvistumisen ja monipuolistumisen edellytys.

https://www oulu.fi/my_tilastot/

MY Tilastot

Mikroyritysten tilastokatsaus

4%

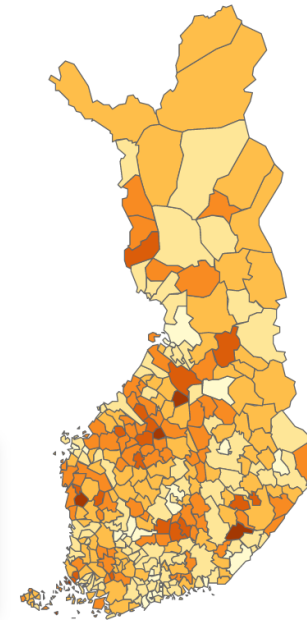
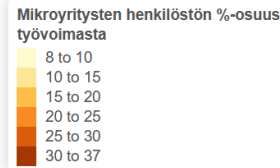
Mikroyritysten liikevaihdon muutos
2019 - 2022

-0.5%

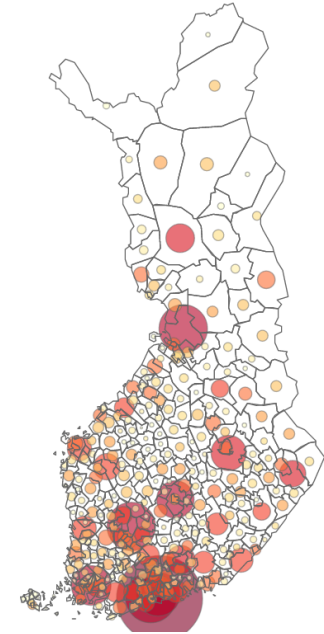
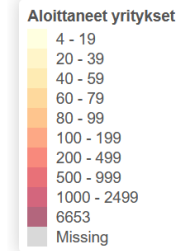
Mikroyritysten henkilöstön muutos
2019 - 2022

[Etusivu](#) [Avainluvut](#) [Toimialat](#) [Liikevaihto](#) [Työpaikat](#) [Kasvu](#) [Aloittaneet](#) [Vienti](#)

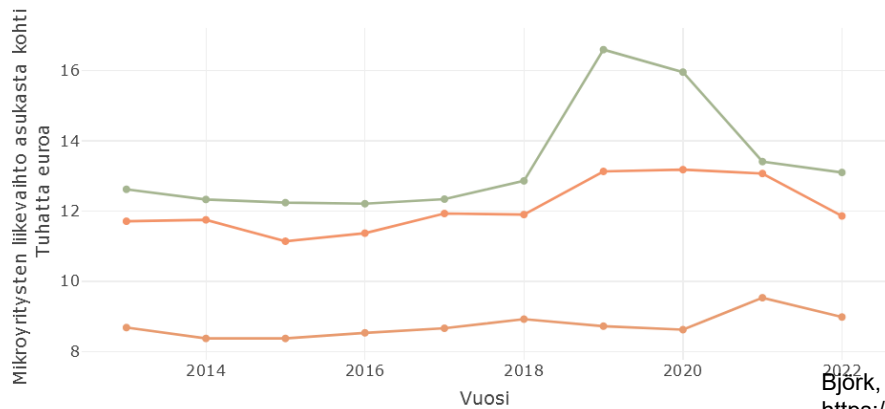
Mikroyritysten henkilöstön %-osuus työvoimasta 2022

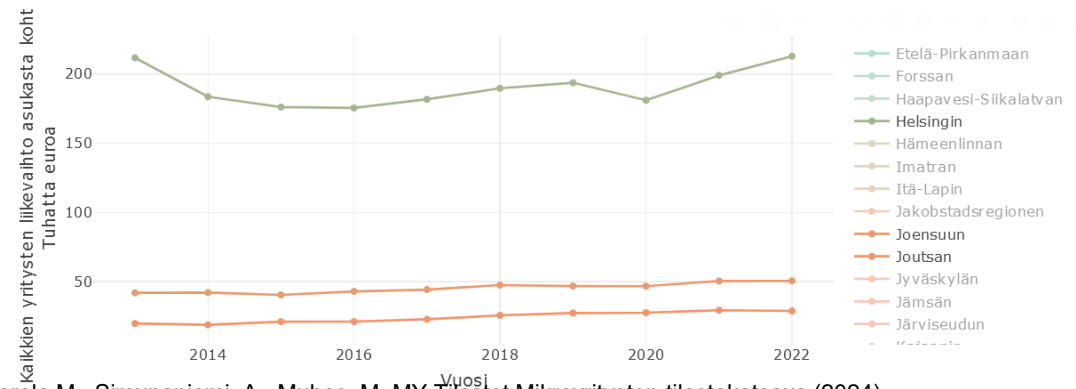
Aloittaneet yritykset 2022

Mikroyritysten liikevaihto asukasta kohden alueittain (t.€) 2013 - 2022

Kaikkien yritysten liikevaihto asukasta kohden alueittain (t.€) 2013 - 2022

Björk, P., Kotavaara, O., Saarela M., Simunaniemi, A., Muhos, M. MY Tilastot Mikroyritysten tilastokatsaus (2024).
https://www oulu.fi/my_tilastot/index.html, [Data: Tilastokeskus], Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti, ISSN 2984-1895

Global Entrepreneurship Monitor

2021-2022 Finnish Report

Pauliina Björk
Martti Saarela
Ossi Kotavaara
Matti Muhos

Luotettava kansainvälinen vertailutieto mahdollistaa kohdennetut toimet

Global Entrepreneurship Monitor GEM tarjoaa kansainvälisesti vertailukelpoista tietoa maiden vahvuuksista ja heikkouksista yrittäjyyden edistämiseksi ja siihen kannustamisessa sekä mahdollisuuden vertailla oman maan yrittäjyysekosysteemin tasoa muihin maihin. Tutkimus sisältää väestötasoisien sekä yrittäjyyden asiantuntija- ja päättäjätason kyselyn ja aineiston.

GEM on toteutettu Suomessa vuosina 2007-2015 Turun yliopiston Kauppakorkeakoulun puolesta ja sittemmin kertaalleen vuonna 2022 Suomen Yrittäjien ja Oulun yliopiston toimesta.

Maakohtaisten tilastojen ja kyselyjen lisäksi tarvitaan syvemmälle pureutuvaa, luotettavaa ja vertailukelpoista tutkimusaineistoa.

Vuonna 2022 aikuisväestöä luotaaviin kyselyihin (Adult Population Survey APS) osallistui 1983 aikuista (18–64-vuotiaista). Oulun yliopiston tuottama valtakunnallinen raportti analysoi aikuisväestön yrittäjäsenteita, aktiivisuutta ja pyrkimyksiä sekä asiantuntijanäkemyksiä. Se vertaa tämänhetkisiä tuloksia Suomen aikaisempiin tietoihin vuosilta 2015 tai 2016 sekä nykytilanteeseen Ruotsissa, Norjassa ja Hollannissa. Tutkimme myös eroja taustoissa sukupuolen, alueen, koulutuksen, iän ja kotitalouden tulojen välillä.

<https://www.gemconsortium.org/report/global-entrepreneurship-monitor-20212022-finnish-report>

Matti Muhos

44-vuotias professori, teknologia liiketoiminnan dosentti ja tekniikan tohtori.

Naimisissa, 2 lasta

Harrastukset: monipuolinen liikunta, valokuvaus, kalastus, moottoripyöräily, matkustaminen

Tutkimusrahoitus: mm. Suomen Akatemia STN, SA Profi, Horizon Europe, H2020, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Business Finland, Interreg Europe, Interreg Aurora Interreg Nord, Northern Periphery and Arctic, Karelia CBC, Kolarctic CBC, Euroopan sosiaali- ja aluekehitysrahastot (EAKR, ESR), maakuntaliitot ja Leader.

Julkaisutoiminta: 160+ vertaisarvioitua julkaisua

Opetuskokemus: Kotimaisten ja kansainvälisten kandi- maisteri ja jatko-opintojen ohjaus ja opetus sekä liikkeenjohdon ja yrittäjien koulutukset ja valmennukset; yli 90 opintokokonaisuutta vuodesta 2004.

2018- professori, kasvun johtaminen, uudistuva liiketoiminta ja digitalisaatio, johtaja Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti

- 2022- jäsen, Yrittäjyyden neuvottelukunta, TEM
- 2021- vastuullinen johtaja, OKM:n Oulun yliopistolle osoittama Mikroyrittäjyyden valtakunnallinen tehtävä
- Tutkijavierailut, Brasilia 2022, kaikki Pohjoismaat 2023

2015- dosentti, teknologia liiketoiminta, Jyväskylän yliopisto

2017-2019 tutkimusprofessori, Tuotantotalous, uudistuva liiketoiminta ja digitaalisuus

2011-18 tutkimusjohtaja, Mikroyrittäjyys, Oulun yliopisto, Kerttu Saalasti Instituutti

- Mikroyrittäjyyskeskus MicroENTRE
- Mikroyrittäjyyden tutkimustoiminnan käynnistäminen ja projektisalkun rakentaminen
- Tutkijavierailut UCSD Rady School of Management

2011 tekniikan tohtori, Teknologiyritysten kasvuvaiheet, Tuotantotalous, Oulun yliopisto

2004-2011 projektitutkija ja teollisuustalouden tohtorikoulutettava, Tuotantotalous, Oulun yliopisto

- Monipuoliset yrityslähtöiset projektit
- Tutkijavierailu Kasetsart University

2007, opettajan pedagogiset opinnot, 60 op, Oulun ammatillinen opettajakorkeakoulu

2004 diplomi-insinööri, Tuotantotalous, Oulun yliopisto